

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

V. Klaus: The International Economy – americký pohled na světovou ekonomiku

Jiří Weigl: Prezident, který spory neurovnává, ale vytváří

Ivo Strejček: Zbytečná hysterie kolem peněz pro veřejnoprávní média

Václav Klaus: Vážná diskuse o naší zemi neexistuje

Ladislav Jaki: Zanechte pátrání. Kennedyho nechala zabít advokátka Hrdá

Jiří Weigl: Velká maďarská bitva a co přijde po ní

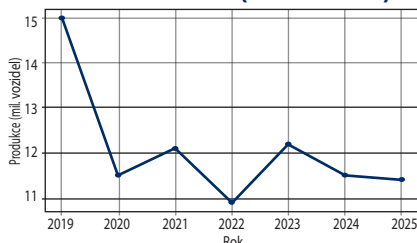
Ivo Strejček: Magyarovo přicházení. Co čekat?

Stanislav Příbyl: Dominik Duka – Poslední slovo

Ivo Strejček: Cesta do nadvěku Milana Knížáka

DUBNOVÝ GRAF IVK

Vývoj výroby osobních automobilů v EU (2019–2025)

Zdroj: ACEA, Economic and Market Report

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 15/29
160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 30. 4. 2026

The International Economy – americký pohled na světovou ekonomiku

Václav Klaus

Již 39. ročník amerického čtvrtletníku The International Economy věnoval své zatím poslední číslo „zima 2025–26“ jednomu z aktuálních témat hospodářské politiky současného světa, kterým je Německo a jeho opuštění „dluhové brzdy“ kancléřem Merzem.

Časopis sleduji od jeho prvního čísla, které vyšlo na jaře 2002. Má téměř neuvěřitelný mezinárodní „advisory board“ (řadu z jeho členů navíc dobře znám) a i v tomto čísle jeho význam dokumentuje např. článek dnešního amerického ministra financí Scotta Bessenta, ale i zcela na opačné straně stojícího nositele Nobelovy ceny za ekonomii Josepha Stiglitze. Je tedy odleva doprava, ale průměr je vychýlen spíše doleva. Tak je ostatně vychýlena celá intelektuální Amerika současné éry. I Trump je v hospodářské politice evidentně nalevo. Je to všechno moderní keynesiánství.

I Trump je v hospodářské politice evidentně nalevo.

Do časopisu pravidelně přispívá řada známých osobností ekonomie a ekonomické politiky – v tomto čísle např. Jacques de Larosière (legendární šéf Mezinárodního měnového fondu), Kenneth Rogoff (harvardský profesor, bývalý hlavní ekonom Mezinárodního měnového fondu), Otmar Issing (zakládající člen bankovní rady Evropské centrální banky), Ewald Nowotny (bývalý guvernér Rakouské národní banky), ale i syn slavného Kennetha Galbraitha, James K. Galbraith.

Hlavním tématem tohoto čísla je německé opuštění tzv. dluhové brzdy, formálního pokusu brzdit deficitní financování státních rozpočtů. Významná část každého vydání časopisu je věnována tzv. „sympoziu názorů“ a toto symposium – krátké texty několi-

ka desítek významných ekonomů, finančníků a bankéřů – bylo věnováno odpovědím na otázku: „Je správné, že Německo opustilo svou dluhovou brzdu?“ Nestor těchto diskusí Jacques de Larosière je ostře proti. Přijetí obřího německého plánu investic do infrastruktury a rozhodnutí financovat na dluh radikální zvýšení vojenských výdajů považuje za naprostý omyl a za „major paradigm shift“. Za chybné rozhodnutí to považují i Otmar Issing a James Galbraith. Ten to vidí jako „kolosální chybu provedenou pouze z politických důvodů“.

Tyto postoje jsou – v nevím, jakým klíčem vybraném sympoziu názorů – bohužel zjevnou menšinou, což potvrzuje můj názor o levicovosti tohoto vlivného amerického časopisu. Dominují názory opačné: „Německo udělalo správný krok ve správné chvíli“, „Německo provedlo správný posun

EDITORIAL

Německo a jeho opuštění „dluhové brzdy“ kancléřem Merzem nebo sympatický názor amerického ministra financí Bessenta o potřebě vrátit IMF a Světovou banku k jejich původním úkolům a k jejich původnímu poslání, přestat se zabývat klimatickými změnami, genderem a sociální politikou. To jsou jen některé ze stěžejních myšlenek úvodníku Václava Klause v dubnovém Newsletteru. Nechybějí ani zásadní domácí témata, například varování Jiřího Weigla, že: „Politický amatérismus, který se projevuje v tom, že prezident bez politických zkušeností konflikty na politické scéně neurovnává, ale sám vytváří, je vážným rizikem.“ Nebo Ivo Strečka: „Mluvit dnes o svobodě veřejnoprávních médií a tvářit se při tom nadměrně ustaraně je dnes v naší zemi módní, ale neopodstatněná figura.“ Další materiály se věnují Maďarsku, novému pojetí politické kultury a také závažnému a velmi opomíjenému fenoménu, absenci vážné diskuse o naší zemi.

Ladislav Henek

a Evropa konečně přestane žít jako náměsíčná“ (sleep-walking), „Německo má k dispozici velký rozpočtový prostor, a je proto dobře, že přebírá zodpovědnost za evropskou bezpečnost“, „Německo konečně přijalo existující výzvu“, atd.

Když vidím tento obrovský názorový posun, začínám mít obavu, že jsem ještě málo pesimistický.

Bývá mi vyčítáno, že jsem pesimista a že to vidím černě, ale když vidím tento obrovský názorový posun, začínám mít obavu, že jsem ještě málo pesimistický. Americká změna je zcela evidentní a není spojena s Trumpem nebo jen s Trumpem. Trump je

projevem, důsledkem tohoto posunu. Sleduji již šest desetiletí americkou hospodářskou politiku, ale něco takového jsem ještě nezažil.

Americký ministr financí Bessent mne naopak potěšil svým článkem o IMF a Světové bance. Musejí se, podle jeho názoru, obě tyto instituce vrátit ke svým původním úkolům a ke svému původnímu poslání a musejí se přestat zabývat klimatickými změnami, genderem a sociální politikou. Musejí se vrátit ke klíčovým makroekonomickým tématům. Za pozitivní považuje Bessent to, že se obě tyto instituce nedávno přihlasyly k podpoře jaderné energetiky (ač to pro ně bývalo tabu), a dodává k tomu, že „hojnost energií je předpokladem ekonomické hojnosti jako celku“.

Sympatický je i názor prof. Rogoffa na adresu Trumpa, že „obchodní deficit má mnoho příčin a že je naprosto mylné domnívat se, že všechno vyřeší cla“. Stejně tak Rogoff odmítá, že „statut dolaru jako rezervní měny je klíčem k vysvětlení americké deindustriálnízace“, a argumentuje, že hlavní příčinu tohoto fenoménu je třeba hledat v americké nerovnováze úspor a investic. Podobně v dalším článku argumentuje i Stiglitz.

Čtení je to mimořádně podnětné, autoři vědí, o čem mluví, ale přesto se v čtení a interpretaci reality velmi odlišují. I to je výpověď o stavu současné ekonomické vědy nebo vlastně spíše o názorech lidí, kteří určují hospodářskou politiku. Na ekonomii a na skutečné ekonomy mi nesahejte.

Echo24.cz 15. 4. 2026

Prezident, který spory neurovnává, ale vytváří

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

S tím, jak v kohabitaci prezidenta Pavla s Babišovou vládou začínají narůstat střety a otevřené konflikty, ukazuje se, že příčinou nesouladu vyvolávajícího napětí na politické scéně není ani tak rozdílnost politických názorů obou stran, ale především přístup k politice ze strany prezidenta republiky.

Kohabitace politicky rozdílné ukotvené vlády a prezidenta přitom vůbec nemusí mít konfliktní charakter. Ba právě naopak. Nebývá zatížena vzájemnými pretenzemi a nereálnými očekáváními, jež příslušnost k jednomu politickému táboru často vyvolává. Jinak politicky orientovaná vláda obvykle neočekává od hlavy státu z opačné strany politického spektra žádné výhody a naopak, takže vztahy sice nemusejí být srdečné, ale zato striktně korektní, což vytváří jasná pravidla a limity ve vzájemné interakci.

Zdá se, že prezident nemá jasno, jak se má ve změněné situaci po parlamentních volbách chovat.

S prezidentem Pavlem to ale zjevně nefunguje, přestože se premiér Babiš zatím vůči prezidentovi chová velmi zdrženlivě. Přesto se s prezidentem od počátku nedaří racionální spolupráci navázat a zdá se, že prezident nemá jasno, jak se má ve změněné situaci po parlamentních volbách chovat.

První polovina Pavlova mandátu měla téměř selankovitý charakter. Kandidát bývalé pětikoalice s vládou souzněl ve všech ohledech, žádné velké problémy řešit nemusel,

a tak výkon svého mandátu pojal spíše zážitkově. V paměti z jeho první poloviny tak utkví především motorkářské výlety, adrenalinové sporty jako seskok padákem či horerolezecké čištění oken Svatovítské katedrály. Prezident se stal nekonfliktní celebritou a ozdobou společenských rubrik. Vážnější tón jeho prezidentování zajišťovala válka na Ukrajině, k níž se jako bývalý voják často vyjadřoval.

První polovina Pavlova mandátu měla téměř selankovitý charakter.

První vážná politická zkouška přišla po volbách, kdy jemu blízká dosud vládnoucí vládní koalice prohrála a jeho čekala jednání o vytvoření nové vlády, která by mohla získat důvěru nového parlamentu. Přestože povolební situace byla zcela jasná – Babišovo hnutí ANO drtivě zvítězilo a se dvěma menšími stranami rychle domluvilo koalici s pohodlnou většinou 108 hlasů ve Sněmovně, rozhodl se prezident Pavel hrát roli silného muže a klást vítězi voleb různé podmínky a vytváření vlády komplikovat. Přitom jeho postup ukázal, že mu nešlo ani tak o věcnou podstatu podmínek, které si stanovil, jako především o jakousi demonstraci síly.

Po designovaném premiérovi vyžadoval řešení jeho podnikatelského střetu zájmů, aby pak byl mezi prvními, který zvolený postup schválil, aniž bylo v té chvíli jasné, zda problém skutečně řeší. Vrcholem však byly obstrukce, které prezident vytvořil při jmenování členů vlády. V jednáních uplatňoval různé výhrady k navrženým osobám, ale nakonec mu nevadilo ani trestní stíhání, ani spolupráce s StB, ale absurdní kompromis kýmisi zpravodajsky zfabrikované proti klíčové osobě hnutí Motoristů Filipu Turkovi. V tomto případě prezident Pavel neváhal vykročit za rámec ústavy a odmí-

tl podle ní řádně navrženého kandidáta svévolně jmenovat. Vytvořil tak děsivý precedens a pasoval prezidenta republiky do role toho, kdo vládu nejen jmenuje, ale i sestavuje.

Otevřená ústavní krize nevznikla pouze proto, že premiér Babiš prezidentovu svévoli přijal a posléze mu navrhl jiného kandidáta. Pavel si byl spornosti svého kroku vědom, a proto volal po předložení kompetenční žaloby Ústavnímu soudu, což však premiér neučinil vědom si rizika další možné eroze ústavního pořádku po takovém sporu.

Pavlův svévolný postup zásadně vyhroutil vztahy na politické scéně. Motoristé pochopili prezidentovo chování jako likvidační útok proti sobě a vedou od té doby s Petrem Pavlem otevřenou válku. Prezident, zvyklý zatím pouze na aplaus a ovace, takovou situaci nezvládá, reaguje místy hystericky a nedůstojně, vymezuje se vůči vládě, a stává se tak nejviditelnějším vůdcem opozice.

První vážná politická zkouška přišla po volbách.

V těchto situacích se jasně ukazuje, že celoživotní voják Pavel, který s praktickou politikou začal až na samém jejím vrcholu, nechápe v demokratických poměrech její obsah a nerozumí smyslu dělby moci. Nerozumí tomu, že ve vrcholné demokratické politice neplatí jako na vojně vztahy nadřízenosti a podřízenosti, že jejím obsahem je diskuse a hledání kompromisu. Nevnímá, že vrcholné orgány státu jsou dělbou moci záměrně oddělené proto, aby se musely dohodnout, že jeden není nadřízen druhému. To je jeho vojenskému uvažování cizí. Problémy a střety vyhrocuje ad absurdum a potom nemůže najít exit bez ztráty tváře. Jako vrchní velitel rozkazuje, ale když zjis-

tí, že nemůže svou vůli prosadit, nehledá kompromis, ale nějakou „vyšší šarží“ (Ústavní soud, demonstrace veřejnosti), která by mu dala za pravdu. To jasně předvedl při nezvládnutí jednání o vládě a předvádí v současném sporu o účast na nadcházejícím summitu NATO v Ankaře.

V této věci paradoxně dlouhodobě dělá všechno, aby se z účasti na této akci diskvalifikoval. Otevřeně doma i v zahraničí kritizuje vládu za její rozpočet na obranu a opakovaně se urážlivě vyjadřuje o americkém prezidentu Trumpovi způsobem, který vyvolal pozornost i v zahraničí a naše

diplomacie se od něho musela veřejně distancovat. Přesto Pavel trvá na tom, že do Ankary pojede, a dokonce se v dopise premiérovi, který zveřejnil, jmenuje vedoucím delegace.

Jak by mohl skloubit své názory na vládní obranný rozpočet s jeho obhajobou na summitu a své na odiv stavěné antipatie k Trumpovi využít ve prospěch postavení ČR na tomto vrcholném jednání Severoatlantické aliance, není jasné. Premiér proto jeho účast oprávněně odmítá, ale prezident na ní umanutě trvá, vytváří kolem toho zásadní politický protívládní střet, jehož

se účastní opozice a s ní spojená mediální fronta. Je přece vrchní velitel a zastupuje stát navenek, a basta. Je přesvědčen, že za vším stojí Motoristé, a není ochoten připustit žádné věcné argumenty.

Politický amatérismus, který se projevuje v tom, že prezident bez politických zkušeností konflikty na politické scéně neurovnává, ale sám vytváří, je vážným rizikem, které náš politický vývoj může dále komplikovat. Do budoucna je potřeba se nad přímou volbou hlavy státu a jejími riziky vážně zamyslet.

20. 4. 2026

Zbytečná hysterie kolem peněz pro veřejnoprávní média

Ivo Strejček

člen správní rady IVK

Všechny von der Leyenové a Jourové, a že takových postav v evropských institucích sedělo a sedí, si s úlevou oddechly: Viktor Orbán byl v maďarských parlamentních volbách poražen a jeho místo obsadí „evropská“ naděje Péter Magyar. Úleva to byla tak mocná, že se nikdo z obvyklých „evropských“ bojovníků za svobodu slova v Maďarsku, za nezávislost tamních veřejnoprávních médií, za dodržování evropských hodnot, za vládu práva orbánovci údajně pošlapávaného ani nepozastavil nad Magyarovými výhrůzkami o odvolání legitimně zvoleného maďarského prezidenta Tamáse Sulyoka, nad hrozbami odvolání významných představitelů tamní soudní moci, dokonce nikomu nevádí téměř neuvěřitelné Magyarovo prohlášení, že jeho „budoucí vláda plánuje pozastavit vysílání zpráv ve státních médiích, a to do doby, než bude zaručena jejich nezávislost, objektivita a svoboda tisku“.

Najednou je v Bruselu ticho, protože v Maďarsku vyhráli ti „správní“. Von der Leyenová dokonce označila výsledky voleb v Maďarsku za „silný evropský impuls pro cestu vpřed“. Maďarsku zablokované evropské dotace, jejichž přidělování Evropská komise svévolně navázala na dodržování svobody veřejnoprávních médií, budou promptně odblokovány, Zelenskyj se konečně zbavil „potížisty“ Orbána a slíbených 90 miliard bruselských eur konečně doputuje do Kyjeva na pokračování války.

V těchto souvislostech jednoho napadne, co by se tak asi stalo v Čechách, kdyby byl Andrej Babiš po parlamentních volbách, které také vyhrál velmi přesvědčivě, prohlásil (stejně jako před pár dny Péter Magyar), že jeho budoucí vláda pozastaví vysílání zpráv veřejnoprávních médií do doby, než bude zaručena jejich nezávislost a objektivita. Co by se stalo, kdyby pronesl podobná

slova na adresu soudních špiček České republiky? A dostatek pádných důkazů k takovým tvrzením by se určitě našel. Co by začala „vyvádět“ Evropská komise s pomocí všech těch Nerudových a Zdechovských? Umíme a chceme si to představit?

Veřejnoprávním médiím nehrozí žádné vnitřní strukturální zemětřesení.

Stačí se ostatně podívat, co se začíná dít kolem vládního návrhu zrušit koncesionářské poplatky a financování veřejnoprávních médií převést na státní rozpočet.

Ještě se nic nestalo, jen ministr kultury Klempíř svůj záměr rámcově oznámil, a už opozice tluče do válečných bubnů a hrozí, že „takovou obstrukci na obranu svobody a nezávislosti veřejnoprávních médií ještě česká demokracie nezažila“. I Česká konference rektorů „vyjadřuje znepokojení nad aktuálními zprávami o změně modelu financování médií veřejných služeb v České republice“, studenti rovnou vyhlašují demonstraci pod názvem „Média nedáme“ a jejich ředitelé jim garantují omluvenky, když „(studenti) správně cítí, že je ohrožena svoboda slova a nezávislost médií“ (jak neuvěřitelně prohlásil jeden z nich). V Českém rozhlase se pod hlavičkou „Pro vás, ne pro politiku“ schází stávkový výbor a hrozí stávkou zaměstnanců, neboť „v návrhu vlády ... chybí garance nezávislosti“.

Ještěže tu všichni ti stávkou a obstrukcemi hrozící mají Evropskou unii. Dění kolem veřejnoprávních médií bude bedlivě sledovat Evropská komise, ona „strážkyně hodnot“ (jako třeba u Magyara, že?), neboť podobně jako před lety v Orbánově Maďarsku bude trvat na „dostatečně udržitelném a předvídatelném financování, aby nehrozila ztráta redakční nezávislosti“. V opačném případě by musela Českou republiku finančně sankcionovat či dokonce zmrazit přidělování evropských dotací (opět viz Maďarsko).

Mluvit dnes o svobodě veřejnoprávních médií a tvářit se při tom nadměrně ustara-

ně je dnes v naší zemi módní, ale neopodstatněná figura. Žádná ztráta svobody slova nehrozí, nehrozí nástup žádné cenzury nebo mediální inkvizice. Klempířův návrh se týká pouze financování, nezamýšlí se koncepčně nad novou definicí mediální veřejnoprávnosti, nepokouší se řešit roli a budoucnost tohoto druhu médií v realitě dneška. Veřejnoprávním médiím nehrozí žádné vnitřní strukturální zemětřesení. Jen se změně „penězovody“, vše ostatní zůstane s jistotou při starém.

I proto tvrdím, že ti, kteří si práci v televizi a rozhlase celá léta vykládají jako způsob prosazování výhradně vlastních názorů a formu soustavného protežování vlastních kamarádíčků, ohroženi nebudou. A už vůbec neočekávám, že by případná změna financování veřejnoprávních médií nějak podstatně zkultivovala některé dnešní veřejnoprávní moderátory, kteří již zcela bez obalu vystupují tendenčně, zaujatě, aktivisticky, protívládně a ve vztahu k některým svým do studií pozvaným hostům nepokrytě nepřátelsky a útočně.

Jedna kouzelná hůlka by tu přece jen mohla být.

Ovšem jedna kouzelná hůlka by tu přece jen mohla být. Co by se stalo, kdyby tu třeba zůstal jen jediný volně dostupný informační kanál, vše ostatní by si diváci dobrovolně zaplatili (jak si platí další desítky komerčních kanálů). To by byla, panečku, redukční dieta založená na svobodě volby!

Nic hrozného se v souvislosti se změnou financování veřejnoprávních médií nestane. Babišova vláda konflikt s ukřičenou částí veřejného (a také mediálního i uměleckého) mínění riskovat nebude. Ti, kteří si zvykli na svoji pravidelnou přítomnost v televizním či rozhlasovém studiu, tam budou vysedávat zase. A ani ti, pro které byla veřejnoprávní média zdrojem hezkých příjmů, se o své budoucí peníze bát nemusejí. Zázraky se nedějí, stávková hysterie vůbec není nutná.

21. 4. 2026

Vážná diskuse o naší zemi neexistuje

Václav Klaus

Už více než deset let dostávám, a částečně i čtu, švýcarský čtrnáctideník *Zeitfragen* (otázky dne, otázky času), který by naši milovníci EU, Ameriky a progresivismu – kdyby ho četli – označili za nový marxismus, za obhajobu Ruska, za nedostatek pochopení hrůzy plynoucí z islámu a z arabských zemí Blízkého východu, z nedocení zla a teroru atd.

Je to však složitější. My to ale nechápeme (a chápat nechceme), resp. stačí nám, že se zabýváme našimi „malými“ českými souboji a spory. Nechce se mi připustit, že jde o Havlovo čecháčkovství. Spíše mám pocit, že má pravdu Daniel Kaiser, že teď jde o naše američánkovství.

Časopis vychází v němčině, dvakrát měsíčně, v novinovém formátu. Je sice německý, ale je tam autorsky bohatě zastoupena i francouzská část Švýcarska a neméně bohatě a rozmanitě i „zbytek světa“. V posledním čísle, které mám v ruce (z 18. března), např. píše prezident iránského Červeného kříže o útocích na civilisty v Íránu a žádá Mezinárodní červený kříž, aby je přezkoumal. Známy americký novinář, který byl dlouhá desetiletí hlavním komentátorem *International Herald Tribune*, tam uveřejnil článek „Írán jako zlo“ a posmívá se v něm tomu, jak dnes američtí tří- a čtyřhvězdičkoví generálové vysvětlují americkým vojákům a námořníkům, že jsou na „boží misi“ a že Írán představuje „přímé ohrožení národní bezpečnosti USA“.

Nechce se mi připustit, že jde o Havlovo čecháčkovství.

R. M. Boueran, občan Demokratické republiky Kongo žijící v Norsku, plynně mluvící několika evropskými jazyky a sedmi jazyky africkými, diskutuje falešnost „skleněné budovy“ v New Yorku, v níž sídlí OSN. Mluví o novém rasismu „v obleku a s kravatou“ a říká nám, že „mír není slabost. Mír je jediné východisko. Jednání nejsou kapitulací, rozhovory jsou jedinou cestou...“ Budeme-li pokračovat tak jak dosud, otázkou podle něho nebude „kdo vyhraje?“, ale „kdo přežije?“. To nám říká někdo z bývalého Zairu, dnes Demokratické republiky Kongo.

Původně Kubánek, od roku 1968 Američan, Alfred de Zayas ve svém „Epigramu pro březen 2026“ kritizuje iránské dobrodružství Trumpa a Netanyahua jako porušení systému, tradic a standardních procesů, které se pomalu a postupně vyvíjely od neandertál-

ců a kromaňonců až do dnešních dnů. Hezky, a poučeně historií, o tom píše, ale vychází z iluze, že to tak donedávna skutečně bylo, což je naprostý omyl. Vždy to bylo jen přání. Americký novinář Patrick Lawrence to vidí úplně jinak. Vztahuje americké války k protestantské ideologii Ameriky, kterou teď Trump znovu křísí, a cituje amerického ministra obrany Hegsetha, který připomíná 12. století a křížácké války a přitom říká: „američtí křížáci musejí i dnes najít odvahu bojovat s islamisty“. To není kazatel v presbyteriánském kostele, ale ministr obrany.

„Američtí křížáci musejí i dnes najít odvahu bojovat s islamisty.“

Za nejpozoruhodnější považuji článek Silvie Nogardi, Švýčarky, o Heinrichu Heinovi, který žil v období 1797–1856 a který je všeobecně považován za největšího německého lyrika. Kromě toho ale napsal spoustu pamfletů a filozofických pojednání, což je méně známé. Já jsem vůbec nedocenil (a asi nikdy a nikde nečetl), že jako nepřítel Německa byl v roce 1831, tedy už ve věku svých 34 let, vytlačen z Německa a do své smrti – dalších 25 let – žil v daleko svobodnější Francii.

Je považován za lyrika, ale on ve svých textech zásadně protestoval proti romantickému blouzení a v jedné své básni ze sbírky „Německo. Zimní pohádka“ říká ironicky: „nebe přenechme andělům a vrabčům“, protože „my chceme být šťastní na zemi a nechceme třít bídu“. To nepíše lyrik.

Heine kritizoval německé, „od reality zcela vzdálené tehdejší elity (byl populist?), vlivné kruhy a mocenské pozice“, ale i „slepotu a naivitu dobře to myslících“. Fascinuje mne jeho tehdejší věta na stěně jednoho „klubu myslících“, která zní „mlčení je první zákon této vznešené společnosti“. Do jedné své oblíbené pražské restaurace jsem před lety přinesl plakát z první světové války, který je v němčině a neomylně říká: „Politische Gespräche verboten.“ Je to skoro totéž.

Když bylo v roce 1844 krvavě potlačeno známé povstání slezských (tehdy samozřejmě německých) tkalců, psal Heine: „Německo, my ti tkáme pohřební rubáš“ (což jsou mé neumělé překlady). A každá sloka básně opakuje: „Wir weben, wir weben“, my tkáme. To psal Heine v migraci, v podstatě už úplně ochrnutý, ve své „Matratzengruft“ (matracové hrobce). Není náhodou, že ho zakázal i Hitler.

Nedalo by se něco podobného říci i o dnešním Merzově Německu? I my bychom měli brát vážně širší kontext, v čase i v prostoru. Jedině tak se vyhneme ničivému čecháčkovství a američánkovství. Naše diskuse jsou strašlivě ploché. Nedovedu si představit dnešní český časopis s takovými texty, a to jsem ani zdaleka nevyjmenoval všechny z tohoto jednoho náhodného čísla švýcarského čtrnáctideníku. Nezmiňoval jsem např. text kardinála Pietra Parolina, kardinála sekretáře Vatikánu, „Místo spravedlnosti nastoupilo násilí“, text amerických novinářů Casona a Brookse „Americké sankce způsobily za 50 let 38 milionů mrtvých“, články „Neutralita znamená žádná cizí vojska ve Švýcarsku“, „Nordstream jako výzva novinářům“ a několik dalších.

Naše diskuse jsou strašlivě ploché.

Je to nesporně levicový časopis, ale jeho levicovost je hlavně v sociálně-ekonomické oblasti, ne v ostatních věcech. My diskutujeme Babiše a Turka, ale vážná diskuse o naší zemi neexistuje. Nevím, jestli jsme schopni to změnit. Neplatí i pro nás báseň „Varování“ Heinricha Heineho, v níž ironicky říká, že se musíme „podřítit a přikřítit“? Psal to o Německu skoro před 100 lety a varoval jednoho vydavatele, že bude ztracen, jestli bude beze změny pokračovat, protože „knížata mají dlouhé ruce, kněžouři dlouhé jazyky a lidé dlouhé uši“. Dívejme se i my pozorně do naší minulosti a snažme se v ní najít poučení.

Echo24.cz 1. 4. 2026

Předplatné IVK na rok 2026

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 1000 Kč.

Studentské předplatné 500 Kč.

predplatne@institutvk.cz

Zanechte pátrání. Kennedyho nechala zabít advokátka Hrdá

Ladislav Jaki
člen správní rady IVK

Třiašedesát let vyšetřování, zkoumání archívů a utajovaných materiálů může skončit. Je to venku. Amerického prezidenta nechala zastřelit advokátka Lucie Hrdá. Sama se k tomu veřejně doznala, když na své síti napsala: „Kde je Lee Harvey Oswald teď, když ho opravdu potřebujeme?“

Soudný člověk musí zalapat po dechu – tohle je opravdu možné? Veřejně podněcovat ne pouze k nenávisti, ale rovnou k vraždě? Nabádat k zastřelení představitele našeho nejvýznamnějšího spojence? Tím projevujeme svou příslušnost k Západu? To bude teď normální? I když s tím spojencem... je to vůbec spojenec, když jeho současného prezidenta náš prezident označil za odpornou bytost, které by ruku nepodal? Ale to bude patrně nějaká dialektika, protože Pavel si teď může nohy zlámat, aby se za Trumpem vešel na summit do Turecka. Asi aby mu tam mohl demonstrativně nepodat ruku.

**Amerického prezidenta nechala
zastřelit advokátka Lucie Hrdá.**

Takže tu evidentně máme novou éru politické kultury. Když se nám někdo z politiků

nebude líbit, vyzveme k jeho zastřelení. Třeba se toho někdo ujme, jako nedávno málem úspěšně na Slovensku. Co kdyby takhle nějaký politik napsal: „Kéž by se v Macronově případě tentokrát Šakal trefil lépe.“ Také fajn? Nebo by mohl někdo napsat, že by si Merz či von der Leyenová zasloužili lepší provedení operace Valkýra. Také dobré? Nebo kdyby nějaký náš mediálně neoblíbený politik před patnácti lety pronesl, že na Obamu by bylo nejlepší použít recept Ku-klux-klanu? Také dobré? Také v pohodě? No, Hrdá nasadila laťku hodně vysoko, uvidíme, kdo s ní půjde výš. Je nyní přece evidentní, že dovoleno je vše.

**Takže tu evidentně máme novou éru
politické kultury. Když se nám někdo
z politiků nebude líbit, vyzveme
k jeho zastřelení.**

Další dnešní aktualita má trochu ezoterický odér. Už jsme tu před lety měli ústavní duchařinu, nyní jsme se posunuli k tajemnému ústavnímu únosu. Možná se bude řešit výkupné. Nebo přijdou geodeti a začnou vyměřovat. Proč? Prezidentův právní expert Jan Kysela s nelibostí pozoruje kroky vlády. Což je pochopitelné, máme přece opozičního prezidenta. Kysela ale přichází s velmi specifickou terminologií, která tolik připomíná slavnou ústavní duchařinu.

Podle něj současná vláda nepotřebuje měnit ústavu. Může ji prý ale unést. Jak?

Dosazením takových lidí do institucí, které Kysela považuje za slabé. No, logiku to moc nedává, slabí přece toho moc neunesou, ale kampak na ezoteriku s logikou. Podle Kyselého je u současné vlády výrazné „vychýlení z ústavního půdorysu“. A jsme u těch geodetů. Zní to všechno tajemně a zamotaně, ale věc je velmi jednoduchá.

**Hrdá nasadila laťku hodně vysoko,
uvidíme, kdo s ní půjde výš.**

Současná vláda naplňuje své ústavní pravomoci svou vlastní politikou. Politikou, ke které dostala mandát od voličů ve vítězných volbách. Voliči tuto vládu volili, protože chtěli změnu. Kdyby si nepřáli vychýlení z dosavadního kurzu, volili by současnou opozici. Oni ale změnu chtěli. Aktuální vláda se o ni snaží. Nedůsledně, pomalu, opatrnicky, ne zcela koncepčně a ne dost přesvědčivě. Ale o změnu se snaží. Ústavní právník by rád zachoval zdání své nadstranickosti a jakoby z pozice nikoli účastníka politického střetu, nýbrž coby jakýsi rozhodčí dohlížející na dodržování pravidel zoufale nemůže najít žádné jejich porušení. Tak namísto slov o porušení přichází s tajemnými, mlhavými a měkkými pojmy jako „únos“ a „půdorys“.

Přitom stačilo říct: politika téhle vlády se mi nelíbí, já ji nevolil, já jsem změnu nechtěl. Ale pořád je to lepší než nabádat k atentátu, že.

9. 4. 2026

Velká maďarská bitva a co přijde po ní

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Před 500 lety došlo v Maďarsku k události, která změnila osud Evropy i naší země. A nebylo to k lepšímu. 29. srpna 1526 padl v prohrané bitvě s Turky u Moháče uherský a český král Ludvík Jagellonský. V důsledku toho nastoupila éra habsburská a na téměř 4 století soumrak české státnosti. V neděli 12. dubna se k této zemi znovu upíraly oči celé Evropy a výsledek tamější bitvy, tentokrát naštěstí pouze volební, možná znovu negativně ovlivní naše životy, osud Evropy a budoucnost našeho státu. Výsledek tohoto maďarského měření sil je stejně pochmurný jako v případě té slavné bitvy na prahu novověku.

Jedna velká politická éra v našem blízkém sousedství končí – pětinasobný maďarský

premiér a legenda evropské pravicové politiky prohrál po šestnácti letech své nepřetržité vlády parlamentní volby a jeho země vstupuje do nové a velmi nejasné etapy. Tyto volby totiž byly referendem o Viktoru Orbánovi, politikovi, který se na formování maďarské a evropské politiky podílel od pádu komunismu až do dnešních dnů, což je důkazem jeho mimořádných politických schopností a talentu. Proč neuspěl znovu, bude nepochybně předmětem mnoha analýz a diskusí, ale jistá únava voličů z dlouhé vlády jeho všudypřítomné osobnosti bude nepochybně jednou z hlavních příčin. I vláda politických veličků zkrátka jednou končí.

**Tyto volby totiž byly referendem
o Viktoru Orbánovi.**

Maďarské volby však nebyly pouze vnitropolitickým kláním v této středoevropské zemi. Staly se důležitým a velmi sledovaným střetem o budoucnost směřování Ev-

ropské unie, o rozložení politických sil na našem kontinentě, o přežití národních států jako základních stavebních kamenů EU, o eskalaci ukrajinské války nebo o jejím utišení, o vztazích Ruska a Evropy i poměru Evropy k Trumpovým USA.

Viktor Orbán je typickým reprezentantem svého hrdého a nepoddajného národa, který nejvyšší státní funkce nepřevzal proto, aby poslouchal cizí vrchnost, v jeho případě tu bruselskou, a asistoval přeměně své země v bruselskou provincii. Maďarská suverenita a národní zájmy vlastní země byly jeho absolutní prioritou. Dovedl je rozhodně, tvrdě a nekompromisně hájit, ale dobře znal své omezené síly a moc svých nepřátel a dokázal proti nim navazovat nečekaná spojení a umně nacházet oporu pro svou politiku, kvůli které brzy začal evropským progresivistickým elitám překážet.

Jasně chápal, že jejich politika je zhoubná, že Evropu vede k úpadku a rozkladu, a nechtěl se jí podřizovat. Rozhodně se po-

stavil proti projektu rozrušení evropských národů a jejich národních států masovou migrací, která se stala jednou z hlavních priorit evropské politiky už v první polovině minulých dekád. Zablokoval migrační trasy z Balkánu do Evropy a vysloužil si za to otevřenou nenávist progresivistů. Odmítal se podřizovat jejich diktátu a rozvíjel ekonomické a politické vztahy se všemi relevantními velmocemi včetně Ruska a Číny. V Evropě dnes nenajdeme státníka země srovnatelné velikosti, který by měl úzké osobní vztahy se všemi hlavními vůdci současného světa. Odmítal pískat podle cizích not, zájem vlastní země pro něj vždy byl na prvním místě.

Viktor Orbán je typickým reprezentantem svého hrdého a nepoddajného národa.

Postupně se stal ikonou evropského konzervatismu a národní pravice. Tradiční křesťanská demokracie v západní Evropě převzala progresivistická zelená, migrační a genderová témata a stala se prakticky nerozlišitelnou od liberální levice. Orbán dal nové evropské národní pravici gravitační impuls, který se projevil i v ustavení frakce Patriotů v Evropském parlamentu, jejímž byl iniciátorem. Konečně jeho posledním neodpuštělným proviněním bylo úzké spojenectví s americkou republikánskou pravíci, kterou silně inspiroval, a přátelství s Donaldem Trumpem. Tím nenávist vůči sobě v evropských kuloárech ještě více eskaloval.

Jeho konflikt s dosavadním evropským mainstreamem vyvrcholil kolem ukrajinské války. Orbánovo Maďarsko mělo s Ukrajinou dlouhodobé spory kolem Podkarpatské Rusi, která byla tisíc let součástí uherského státu, byla od něj oddělena Trianonskou smlouvou a po druhé světové válce Stalinem anektována a připojena

k Ukrajině, s níž nikdy neměla nic společného. Tamější maďarská menšina je vystavena tvrdému útlaku, což vztahy obou zemí dlouhodobě poznamenalo. Na rozdíl od ostatních východoevropských zemí proto Maďarsko nestrání ve válce Ukrajině a s Ruskem udržuje přátelské vztahy. Orbán neváhal vetovat řadu kroků EU směřujících k podpoře Ukrajiny ve válce, čímž si vysloužil ještě větší nenávist z Kyjeva i z Bruselu.

Vůbec nezáleželo na tom, kdo jej má nahradit.

Z hlediska evropského politického mediálního mainstreamu bylo proto cílem právě skončených voleb zbavit se Orbána za každou cenu. Vůbec nezáleželo na tom, kdo jej má nahradit. Nevadí, že vítěz voleb, europoslanec a vůdce strany s prázdným názvem (řeky) Tisza Péter Magyar byl dvacet let Orbánovým spolustraníkem a příslušníkem stranické elity Fideszu, stejně jako absence reálného programu vítěze voleb, za něž lze těžce považovat verbální boj proti korupci a fráze o hospodářské prosperitě díky evropským dotacím, které Brusel Orbánovi blokuje. Jak bude vypadat Maďarsko Pétera Magyara, můžeme jenom hádat. Jeho požadavek na okamžité odstoupení prezidenta republiky a vedení justice neslibuje pro maďarskou demokracii nic nadějnějšího. Jenom si představme, kdyby s takovým požadavkem přišel loni v říjnu po volbách u nás Andrej Babiš. To by nám v EU pozastavili hlasovací práva. V Maďarsku dnes je to OK. Ale přesto ti, kteří sázejí na rychlé podřízení země evropskému mainstreamu, mohou být snadno zklamáni. Maďaři byli vždy v historii nepoddajní a dokázali si prosadit svou. Na rozdíl od nás.

Potvrzuje to i převládající český postoj k maďarským volbám. Vládní politici sice podpořili Viktora Orbána, ale míra nenávisti, kterou

naš mediální mainstream i opoziční politici vůči němu projevují, je zcela mimořádná a téměř iracionální, vezmeme-li v úvahu všeobecnou ignoranci vůči politické i ekonomické situaci u sousedů. Že si významný státník sousední země, který měl nezpochybnitelný mandát od svých spoluobčanů a třikrát vyhrál volby se ziskem ústavní většiny, dovolil vzdorovat evropské vrchnosti, nepodlézal, ale dokázal prosazovat svou, naplňuje naše opinion makery iracionální zřivostí. Služebné povahy, které si nedokážou představit politiku nebojácně hájící svobodu a vlastní zájem, nenávidí každého, kdo je takto schopen vystupovat. Smutné postavy naší minulé vlády se snažily zavděčit evropské vrchnosti oficiálně pěstovaným nepřátelstvím s Orbánovým Maďarskem. Voliči jim i za to vystavili účet. Teď mohou mít pocit, že zvítězili – vláda Viktora Orbána skončí. Skončí ke škodě nás všech. Vzpomeneme si na to při přebírání migrantů, které nám z Bruselu přidělí, a při dalších zelených nesmyslech, které budeme muset platit, protože se v evropské politice nenajde nikdo, kdo by se nebál říci NE.

Maďaři byli vždy v historii nepoddajní a dokázali si prosadit svou.

Ale možná, že Viktor Orbán neřekl ještě poslední slovo. Je na vrcholného politika stále relativně v nejlepším věku a schopnostmi a elánem své konkurenty převyšuje. Možná, že jeho spoluobčané brzy zjistí, že udělali v těchto volbách chybu, a Orbánovi se po vzoru Donalda Trumpa otevře cesta k návratu. Uvidíme.

Každopádně však tak jako před půl tisíciletím i ta včerejší maďarská bitva nás optimismem naplňovat svým výsledkem nemůže.

13. 4. 2026

Magyarovo přicházení. Co čekat?

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Průzkumy veřejného mínění v Maďarsku dlouhodobě vykazovaly vcelku bezpečný náskok hnutí Tisza Pétera Magyara před Fideszem Viktora Orbána. To nemuselo příliš mnoho znamenat, protože maďarský volební systém je komplikovaný, a i přes dlouhodobé vedení Magyara nemuselo být o výsledku voleb rozhodnuto. Přesto se dlouhodobé trendy potvrdily a vítězství Tiszy bylo drtivé. Péter Magyar vyhrál ve všech maďarských župách. Prání voličů po změně vládnutí se zdá být jednoznačné.

Viktor Orbán se zachoval státnicky, volební porážku bez vytáček uznal a vyzval voliče, aby výsledky voleb přijali. Budapešť podle zpráv bouřlivě slavila. Kdo je však Péter Magyar, jaký volební program má jeho hnutí Tisza, je Maďarsko skutečným vítězem (jak volební mapa naznačuje), co to znamená pro jeho sousedy a co pro českou politiku?

Péter Magyar vyhrál ve všech maďarských župách.

Péter Magyar není v maďarské politice nováčkem a byl dlouhé roky součástí úzké politické špičky. Působil na ministerstvu zahraničních věcí a dlouhé roky jako diplomat na stálém zastoupení Maďarska při EU.

Byl letitým členem Orbánova Fideszu a jedním z jeho blízkých spolupracovníků. Jeho manželkou byla tehdejší ministryně spravedlnosti a jedna z nejvýraznějších tváří Orbánovy vlády Judit Vargová. Když v roce 2024 otřásl Maďarskem skandál s udělením milosti jakémusi muži, který byl zapleten do krytí pedofilní kauzy, Judit Vargová a tehdejší maďarská prezidentka Katalin Nováková musely z politiky odejít. Magyar tehdy prohlásil, že se s něčím takovým nehodlá smířit, odešel ze všech svých funkcí a prostřednictvím sociálních sítí začal útočit na vládní kruhy s tvrzením, že „programově kryjí korupci“.

Na jaře 2024 založil Péter Magyar hnutí Tisza, se kterým v evropských volbách získal překvapivých 30%. A šel dál. Budoval své

hnutí Tisza, aniž by potřeboval propracovaný a promyšlený politický program. Jednými tezemi jeho programu „Maďarské jaro“ byla tvrzení o všudypřítomné korupci, zkrachovalém zdravotnictví, nefunkčním školství a zejména jeho zájem „obnovit normální vztahy s Bruselem“.

Byl letitým členem Orbánova Fideszu a jedním z jeho blízkých spolupracovníků.

A Evropskou unií je také třeba začít. Zatímco Viktor Orbán byl po celá léta Bruselem nenáviděným politikem, Magyarovi půjdou evropské instituce na ruku. Přestože není žádným zapáleným euronadšencem (trochu mu toho asi z Orbána zůstalo), jeho Tisza se pohodlně usadila v lůně Evropské lidové strany pod vedením německé CDU. Předseda frakce Weber i předsedkyně Evropské komise von der Leyenová budou mít doslova v popisu práce udělat možné i nemožné pro svého „spolustraníka“ z eurolidoveckých řad. Nepochybně už neuslyšíme ani slova o „porušování svobody slova v Maďarsku“, o „vládním tlaku na nezávislost médií“, o „zkorumpovaném soudním systému“ či „nedodržování evropských hodnot“. Evropské dotace, jejichž zmrazením trestala Evropská komise Orbána a vytvářela tím nepřímý tlak na maďarské voliče, budou jistě bryskně uvolněny.

Ze svého členství u evropských lidovců si Magyar přinese do své zahraniční politiky i blízké spojenectví s polským premiérem

Tuskem. Ostatně již bezprostředně po vyhlášení výsledků voleb budoucí maďarský premiér avizoval, že jeho první zahraniční cesta povede do Polska. Ne na sousední Slovensko, se kterým má Maďarsko nejen dlouhou společnou hranici, ale také dlouhou a nejednoduchou historii. Ostatně Magyarovy výhrůžky zrušením Benešových dekretů a „osvobozením“ Maďarů na Slovensku nijak nadějně pro jeho sousedy nejsou. To je ostatně tak trochu i naše téma, které s nadcházejícími Sudetoněmeckými dny pořádanými poprvé od druhé světové války na území naší země, nabývá zvláštní důležitosti.

Magyarovi půjdou evropské instituce na ruku.

Naši zahraniční politiku musejí zajímat i Magyarovy názory na budoucnost V4. Jeho deklarace, že by rád tento formát rozšířil o Rakousko, Slovinsko a Chorvatsko, nás musí vybidnout k zamyšlení, zda si takové rozmělnění přejeme, zda vyhovuje našim zájmům, zda si přejeme, aby takový vývoj mohl vést k poškození vztahů se Srbskem, a zda se tím vlastně neposiluje skrytý německý zájem do jisté míry uspořádání V4 ovládnout.

Opakovaně můžeme v souvislosti s novým maďarským premiérem vynášet další a další otázky týkající se jeho budoucí zahraniční politiky (například vztahu k Ukrajině), bylo by to ovšem málo. My bychom si měli pozorněji všimnout i toho, jak si chce Magyar počínat uvnitř Maďarska, už proto,

že chystá-li nějakou variantu „antiorbánovské revoluce“ (má k tomu ústavní většinu!), bude to mít přeliv i do sousedního Slovenska (příští rok ho čekají parlamentní volby) i k nám (Magyarovo vítězství bude jistě resuscitačním impulzem pro naši zdecimovanou opozici).

Naši zahraniční politiku musejí zajímat i Magyarovy názory na budoucnost V4.

Viktor Orbán po šestnácti letech v roli maďarského premiéra končí. Jak jej známe, nekončí navždy. Tahle silná, viditelná a nazorově jednoznačná osobnost bude jistě velmi usilovně pracovat uvnitř Maďarska i za jeho hranicemi. To, že Orbán prohrál, vůbec neznamená, že s ním prohrály naděje mnohých Maďarů i milionů občanů dalších evropských zemí na svobodu a nezávislou existenci svých národních států. Jsem si jist, že význam Viktora Orbána doceníme dřív, než si sami myslíme.

Pod čarou: A když už jsme skrze výsledky parlamentních voleb v Maďarsku i u české politiky, nejde se vynout politicky i lidsky hrůznému hodnocení Orbánovy osobnosti Petrem Pithartem. Ten o něm prohlásil: „Je to odporný člověk s tváří hospodského rváče.“ Takhle mluví bývalý předseda české vlády, předseda Senátu (onoho etalonu „vybraného chování“) a především „mravní velikán“ naší doby, jak bývá popisován. I to je výpověď tak trochu o české současnosti ve vztahu k sousednímu Maďarsku.

14. 4. 2026

Dominik Duka – Poslední slovo

Stanislav Příbýl
kanovník královské kolegiální kapituly
Všech svatých
na Hradě pražském

Takto zní název knihy rozhovorů, které se zesnulým kardinálem vedl církevní historik Marek Šmíd od května do září roku 2025. Vzhledem ke kardinálovu zhoršujícímu se zdravotnímu stavu však již nemohly být rozhovory dokončeny, takže po chronologické stránce dosáhlo kardinálovo vyprávění pouze k roku 1990. Výborným nápadem bylo proto doplnit knihu dalšími texty a rozhovory o zemřelém kardinálovi, které dodali někteří pamětníci, kteří s ním byli ve styku, mezi nimi významní představitelé církve i státu, včetně dvou žijících bývalých prezidentů, Klause i Zemana.

Ve svém celku podávají tato svědectví mnohovrstevný a plastický obraz skutečně statečného člověka, velkorysého muže víry, pevných mravních zásad, sečtělého a vášni-

vého diskutéra ochotného naslouchat. Navíc lidsky vřelého a laskavého. Přitom vzpomínky přispěvatelů nejsou kýčovitým barvotiskem. Na více místech se například dozvídáme, že pan kardinál býval výbušný, ale také se dovedl velmi rychle uklidnit a omluvit.

Pan kardinál býval výbušný, ale také se dovedl velmi rychle uklidnit a omluvit.

Něco jiného než pravdivé poukazování na lidské chyby jsou ovšem nenávistné útoky, které musel kardinál snášet během svého života a, jak se bohužel ukázalo, ihned po své smrti. Své zděšení nad hanebnou kritikou ze strany jednoho z Dukových řeholních spolubratrů vyjádřil ve svém příspěvku papežský nuncius Juda Thaddeus Okolo: „Všichni víme, jak neuctivé je někoho kategoricky a bezohledně kritizovat, když jeho tělo leží slavnostně připravené k pohřbu.“ Táže-li se čtenář, kde došlo ke zveřejnění něčeho tak necitlivého, odpověď není až tak překvapivá: v Deníku N.

Režisér Jiří Strach přiznává, že kardinála podněcoval, aby si nenechal líbit drzosti kněze, který média zásoboval například rádoby vtipným bonmotem o Dukovi jakožto „ozdobném oleandru moci“ a podobnými duchaplnostmi, přičemž si týž kněz byl jist, že se vzhledem k Dukově velkorysosti nedočká účinného represivního zásahu. K tomu je potřeba poznamenat, že při svém svěcení slibuje kněz biskupovi a jeho nástupcům „úctu a poslušnost“. U některých se ovšem úcta k jimi zavrženým jedincům nenosí.

Vystřílet svoji zášť považoval za potřebné, kde jinde než opět v Deníku N, ještě další kněz, Dukou svého času privilegovaný a obdivovaný. Laskavému čtenáři postačí snad jen název hanopisu: „Nikdo po roce 1989 nepoškodil obraz církve tak jako Duka“. Sám kardinál Duka říkával, že „nemá štěstí na lidi“. A ano, bylo tomu tak: pokud byl někdo spjatý například s kardinálovou oblíbenou historií nebo s vojenstvím (kardinálův otec byl profesionálním vojákem), dostávalo se mu od Duky zjevně nezaslouženého obdivu. Někteří se svému dobro-

dinci „odvděčili“ neloajalitou a absencí prosté lidské slušnosti. Proslýchá se, že zrovna ti se jménem Tomáš se v církvi tak nějak nevydařili.

Co bylo Dukovi platno, že kdysi seděl s jejich disidentskou ikonou Havlem ve vězení.

Poctivý Dukův řeholní spolubratr, profesor Jiří Rajmund Tretera, formuluje ve svém příspěvku bezradný podiv: „V posledních letech jsem se často setkával až s frenetickou kritikou činů a jednání arcibiskupa a kardinála Dominika Duky. Přiznám se, že mně bylo líto, jak lidé, kteří nerozumějí, oč jde, ti všelijací stoupenci toho či onoho směru v politice, si tolik na otce Dominika dovolují a hloupě ho kritizují.“ Není to ovšem „ten či onen“ politický směr, nýbrž směr zcela konkrétní, plný výlučné pravdy a aktivistické nelásky, který se beze smyslu pro svobodu (libertas) těch druhých zajímá údajně „liberální“ demokracií. Co bylo Dukovi platno, že kdysi seděl s jejich disidentskou ikonou Havlem ve vězení a snášel útrapy komunistického pronásledování? Vždyť nyní vyjadřuje názory a postoje tak nehodnotné, neliberální, odsouzeníhodné, ba fašistické, že veškeré jeho zásluhy z minulosti musejí být zapomenuty a zahazeny.

Zato současný pan prezident, který aktivně spoluutvářel normalizační režim v době,

kdy byl Duka ve vězení, vyslovuje nyní naopak ty správné hodnotové názory. Díky kouzelnému slovíčku „odpracoval“, které vyjadřuje ve skutečnosti pokračování v kariéře přeběhnutím na druhou stranu, se odpouští někdejší prezidentův komunismus, stejně jako si v NATO „odpracovávali“ po válce svůj někdejší nacismus němečtí oficiři. Současný prezident je milý také správně liberálně demokraticky smýšlejícím duchovním a členům církve. Ti si ovšem neráčili povšimnout, že to byl právě tento prezident, v minulosti nasáklý poctivě odsezenými hodinami vědeckého ateismu, který svým stanoviskem u Ústavního soudu zasadil smrtelnou ránu nově vyjednané smlouvě České republiky se Svatým stolcem (lidově Vatikánem).

Některým duchovním je politická košile zřejmě bližší než duchovní kabát.

Avšak zle bylo například poté, co došlo v budově Arcibiskupského paláce z Dukovy iniciativy k prezentaci knihy „Spiknutí“, odkrývající pokus zbavit se Miloše Zemana, toho Zemana, jenž byl roku 1970 vyhozen z KSČ za postoj proti sovětské intervenci. Ti liberálně nejuvědomělejší z kněží později při setkání v sále kardinála Berana začali hystericky útočit na arcibiskupa Graubnera, že sál byl znesvěcen, například komunist-

kou Konečnou, jíž bylo v roce 1989 osm let. Kdyby tito kněží svoji aktivistickou zášť přetavili v ryzí lásku k Pánu Ježíši, obrátila by se díky jejich horlivosti snad polovina republiky opět ke katolické víře. Avšak některým duchovním je politická košile zřejmě bližší než duchovní kabát.

Kardinál Duka si také postěžoval: „Jedny noviny patří Bakalovi, jiné Babišovi, jenom Katolický týdeník se tváří, jako by nikomu nepatřil.“ Někteří si ještě pamatují incident, kdy tento týdeník svévolně odmítl zveřejnit Dukův text. Je tedy vidět, že mediální svět tvoří svoji hodnotově správně nastavenou bublinu také v katolické církvi. Ne nadarmo se říká, že týdeník, za jehož obsah jsou odpovědní biskupové, dodává opulentní porce z pražské kavárny moravským babičkám, které si je pak ze svých skrovných důchodů musejí kupovat.

Mediální svět tvoří svoji hodnotově správně nastavenou bublinu také v katolické církvi.

Ve chvílích slabosti kardinál Duka přiznával, že útoky, které na něj byly vedeny v současné době, byly tíživější než někdejší primitivně hrubé zásahy komunistů. Díky Bohu, že všechno snášel statečně a důstojně, v duchu Pravdy, in spiritu Veritatis, jak znělo jeho heslo.

27. 4. 2026

Cesta do nadvěku Milana Knížáka

Ivo Strejček

člen správní rady IVK

Malíř, sochař, hudebník, básník, designér, multimediální umělec, ale také významný pedagog, glosátor veřejného dění, neochabující obhájce svobody a náš přítel (snad si mohou dovolit neskromně i kamarád) Milan Knížák si ke svým letošním narozeninám nadělil další knížečku ze své kolibrí edice básnické tvorby s názvem Cesta do nadvěku. Já osobně bych navíc přidal i motto této knížky „Dědek s pošetilou hlavou, sny mu v ní plavou...“, ač na Knížákových verších, které se do čtenáře vsáknou s každou další stránkou, kterou otočí, není ani nic „dědkovského“, ani „pošetilého“. Zato snů tam plave nadbytek.

Milan Knížák dává znovu všem čtenářům na vědomí, že je mimořádným a všestranným talentem. Z každé řádky tryská jeho osobitost a nápaditost. Umí si se slovy hrát a tuto hravost obratně využívá k typicky „knížákovskému“ zlehčování trablů dnešního života: „Vše dostává uniformy/Pravidla meze normy/ Na poli i na ulici/Na chođníku na dálnici/Ve sklepi i ve vzduchu/Na těle i na duchu/Vše

se sobě podobá/Rozdílnost je náhoda/Práva všech jsou rovna/Stejná jsou i hovna.“

Milan Knížák dává znovu všem čtenářům na vědomí, že je mimořádným a všestranným talentem.

Svoji léty osvědčenou životní moudrost a nadhled své zkušenosti v jiné části Cesty do nadvěku osvědčuje tvrzením, že „Žijeme dál ve světě neumytém“, které promítá do slov: „Nabídka vnukům je téměř bezbřehá, zájem mizivý ... nakazili se mocí a blahobytem“, či asymetrickým zrcadlením poeticky klidného „Oblaka zpívají neslyšnými hlasy“, do brutálně aktuálního „na poli rostou jen Al klasy“. A snad nás Milan Knížák, vědom si toho, že náš institut sídlí v ne zrovna ideově přátelsky nakloněných Dejvicích, svým osobitým humorem chtěl uklidnit, když tvrdí, že: „Blbci Blbice/Těch je Nejvíce/At' je to Ňujork/Nebo Dejvice.“

Pozoruhodnou je i druhá část Knížákovy Cesty do nadvěku s názvem „Jak se mě dotýkalo umění“, ve které chronologicky řadí své další umělecké počiny. Začíná olejem na plátně Běsnění slunce (1957–58), k němuž tvrdí, že „ve svých sedmnácti letech jsem naivně věřil, že se mně podaří dovr-

šit dílo Van Gogha“. Najdeme tu dále třeba „První velký obraz“, obrazy „Z cyklu jizvy“, „Asambláže“, „Balíky z hadrů“, Knížákovu „Architekturu“, jeho návrhy šperků, jeho neotřelé nábytkové designy i fotografie a texty Knížákovy Aktuálu – „první undergroundové kapely v Československu a jedné z nejdůležitějších“, jak tvrdí. Ve svých sedmnácti letech jsem naivně věřil, že se mně podaří dovršit dílo Van Gogha.

„Ve svých sedmnácti letech jsem naivně věřil, že se mně podaří dovršit dílo Van Gogha.“

Možná bych mohl skončit verši, které Milana Knížáka charakterizují tak, jak jej známe: „Přilíš demokracie demokracii škodí/Totalitu rodí/Všeho všude stohy/Názory maj'nohy/Teď ne ironicky/Dav se mýlí vždycky.“ Já si přesto vyberu to v knize úplně poslední, milé a možná i to „dědkovsky snivé“ (už z toho Knížáka začínám veršovat): „Kde je vroucnost pohlazení?/Motýlích křidel vlání?...“

Pane profesore Milane Knížáku, děkujeme za Váš další pozoruhodný umělecký počín a přejeme hodně zdraví a tvůrčích nápadů (těch Vám s jistotou čas neubírá, jak vidět!).

27. 4. 2026